

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-191 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-48/1223-436
Karar Tarihi : 22.09.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Kerem TOMUR, Seda Nurtaç BAYRAMOĞLU

C. BAŞVURAN : Öner Yapı Denetim Ltd. Şti. (Ergün AKYÜREK)
Sahabiye Mah. Ahmet Paşa Cad. No:35/25-26 Kocasinan/
Kayseri

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Kayseri/Merkez İlçe Temsilciliği
Gevher Nesibe Mah. Mimarsinan Cad. Mecidiye Sok. Fidan Apt.
No:9 Kocasinan/Kayseri

E. DOSYA KONUSU : Kayseri’de faaliyet gösteren harita mühendislerinin TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Kayseri/Merkez İlçe Temsilciliği (Temsilcilik) vasıtasıyla atandıkları, bu şekilde pazarın paylaşıldığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuru dilekçesinde; Kayseri’de, harita ve kadastro mühendislerinin Temsilcilik tarafından atanması yoluyla, pazar paylaşımı yapıldığı iddiasına yer verilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.06.2011 tarih ve 4569 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan, 19.07.2011 tarih ve 2011-4-191/İİ-11-258.KT sayılı İlk İnceleme Raporu, 03.08.2011 tarih ve 11-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 11-44/1007-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 13.09.2011 tarih ve 2011-4-191/ÖA-11-258.KT sayılı Önaraştırma Raporu 21.09.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-11.02.02/454 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-48 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlal edildiğine dair yeterli kanıt bulunmadığından, ilgili teşebbüs birliği ve üyeleri hakkında, aynı Kanun’un 41. maddesi uyarınca, soruşturma açılmasına gerek olmadığı, görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Başvuru konusu iddiaların, harita ve kadastro mühendisleri odasının uygulamalarına yönelik olması nedeniyle, ilgili ürün pazarı “harita ve kadastro mühendisliği hizmetleri”

11-48/1223-436

olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Başvuru konusu iddiaların, Kayseri ilindeki hizmetlere yönelik olması sebebiyle, ilgili coğrafi pazar "Kayseri" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler

I.2.1. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Kayseri Temsilciliğinden Elde Edilen Belgeler

50 Temsilcilikten, Kuruma intikal eden konuya ilişkin yazıda, kendilerine yapı sahiplerinden proje intikal etmediği; projelerin serbest çalışan mühendisler tarafından Temsilciliğe getirildiği; Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Mesleki Denetim ve Ücret Yönetmeliğine göre denetim yapıp onaylandığı; herhangi bir anlaşma bulunmadığı; yapılan işlerde dağılım, sıralama, eşitlik ya da oran uygulaması yapılmadığı, ancak Kayseri Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği ve Lejantı 58-J maddesinin dördüncü bendi uyarınca, Teknik Uygulama Sorumluluğu (TUS) çerçevesinde; Fenni mesulün, yapının bulunduğu il sınırları içinde ikamet etmesinin zorunlu olduğu ve aynı anda en fazla 5 adet yapı için fenni mesuliyet üstlenebileceği hususunun dikkate alındığı; bir önceki yıl Büyükşehir hudutları dâhilinde, gerek Büyükşehir Belediyesi, gerekse büyük beldeler tarafından verilen yapı ruhsatlarının toplam sayısının, ildeki TUS üstlenebilecek kişilerin sayısına bölünmesiyle elde edilecek rakamların on beşi geçmesi halinde, bu sayıyı arttırmaya Büyükşehir Belediyesinin yetkili olduğu ve bunun kontrolü için, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin birer örneğinin ilgili meslek odalarına gönderilebileceği ifade edilmektedir.

Yazıda, ayrıca aşağıdaki hususlara yer verilmiştir:

- Yapı denetimi hizmetlerinde de yine mezkûr yönetmeliğin aynı bendine göre uygulama yapılmaktadır. Buna göre, yapı denetim işlemlerinden "mesleki denetim harcı" alınmamakta ve denetim için müracaat eden harita mühendislerine yetki belgesi verilmektedir.
- Kayseri'de 2011 yılı itibarıyla başlayan yapı denetimi ile ilgili olarak, yapı denetim kuruluşları (YDK), kurdukları dernek vasıtası ile Temsilcilikten bazı istek ve taleplerde bulunmuştur. YDK'lar, kendi belirledikleri serbest çalışan harita mühendisleri ile çalışmak istemektedirler. Ancak Temsilciliğin görüşü, harita uygulama sorumlusu (HUS) ile yapı denetim hizmeti verecek harita mühendisinin aynı olamayacağı yönündedir. HUS'lar dışında istenilen Harita Mühendisi ile çalışılabilmektedir.
- 27.08.2008 tarihli Tapu Planlar Tüzüğü'nün 5. maddesi, Danıştay 6. Dairesinin E:2010/6802 sayılı kararı ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nün 06.09.2010 tarih ve 2665 sayılı yazısında, söz konusu işlemlerden, sadece harita mühendislerinin sorumlu oldukları belirtilmiştir. Mezkûr Danıştay kararında Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Büro Tescil Yönetmeliğinin 5. maddesi ile her türlü mühendislik projelerinin araziye uygulanması işlemlerinin, harita ve kadastro mühendislerince yapılabileceği hükme bağlanmıştır.
- Bu açıdan Temsilciliğe, yasalara, tüzüklere, genelgelere göre işlem yapılan yetmiş yedi adet yapı denetim işlemi intikal etmiş ve bu işlerin faturaları kesilmiştir.
- On iki mühendis yapı denetim işi yapmamakta, iki mühendis ise mesleğe ilişkin iş almamaktadır. Kalan mühendisler muhtelif sayıda iş yapmaktadırlar.

11-48/1223-436

90 - Dolayısı ile Temsilciliğe atfedilen Kayseri'de faaliyet gösteren harita mühendislerinin, Temsilcilik vasıtasıyla atandıkları ve bu şekilde pazarın paylaşıldığı iddiası gerçek dışıdır.

1.2.2. Kayseri Büyükşehir Belediyesinden Elde Edilen Belgeler

İlgili Belediyenin konu hakkındaki yazısında, önaraştırma konusu iddialar hakkında, o ana kadar herhangi bir şikâyet alınmadığı ifade edilmiştir.

1.2.3. Kayseri Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden Elde Edilen Belgeler

İlgili Müdürlüğün yazısında, Kurumca gönderilen yazı üzerine, Harita Mühendisleri Odası Kayseri Temsilciliği yetkililerinin İl Müdürlüğüne davet edilerek bilgi istendiği; Temsilcilik yetkililerinin, konu hakkındaki iddiaların doğru olmadığını ifade ettikleri; Müdürlük yetkililerince, iddia edilen uygulamanın rekabet kuralları ve seçme özgürlüğüne aykırı olduğunun Oda temsilcilerine şifahi olarak hatırlatıldığı beyan edilmiştir.

100 1.3. Değerlendirme

1.3.1. Havuz Uygulamaları Hakkında Değerlendirmeler

Teşebbüsler arasında gerçekleştirilen havuz veya sıra uygulamaları, fiyat birliği ve müşteri paylaşımı gibi rekabet hukuku bağlamında ihlal olarak değerlendirilen eylemlere yol açtığından yasaklanmıştır. Serbest müşavir mühendislerin (SMM) oluşturduğu havuz anlaşmaları hakkında Kuruma çok sayıda başvuru olmuş ve bazı şikâyetler doğrultusunda, söz konusu havuz uygulamalarına yönelik önaraştırmalar yapılmıştır.

Diğer taraftan, TMMOB tarafından yayımlanan asgari ücret tarifelerinin kaldırılmasına yönelik Rekabet Kurulu kararının yürütmesi Danıştay tarafından 2003/2564 ve 2003/2705 sayılı kararlarla durdurulmuş, esasa ilişkin kararlar sırasıyla 08.07.2005 ve 110 14.11.2006 tarihlerinde verilmiştir.¹

TMMOB'a bağlı meslek odaları, halen yürürlükte olan yönetmelikler gereği asgari ücret tarifeleri yayımlamakta ve üyelerinin tarifelerde yer alan tutarlara uymalarını sağlamak için fatura denetimi yapmaktadırlar. SMM'ler, üyesi oldukları Odalara ödemeleri gereken Mesleki Denetim Bedellerini ve KDV Kanunu uyarınca ödemeleri gereken KDV tutarlarını bu miktarlar üzerinden ödemek zorundadırlar. Ayrıca kesilen faturalar Asgari Ücret Tarifelerinde yer alan tutarlar üzerinden kesilmek zorunda olduğu için, SMM'ler gelir vergisi beyanlarını da bu tutarlar üzerinden yapmaktadırlar. Bununla birlikte, fiilen daha düşük bir noktada oluşan piyasa fiyatlarından dolayı, %50'lere varan fiyat indirimleri yapıldığı, SMM'ler ve müşteri konumundaki mimarlar tarafından ifade edilmiştir.

120 Bu koşullar altında, aldıkları ücretlerin yaklaşık yarısını vergi olarak ödeyen SMM'ler, tahsil ettikleri ücretleri asgari ücret tarifesinde yer alan tutarlara yaklaştırmak için bu tür uygulamalara gitmektedirler.

1.3.2. Başvuruya Konu Havuz İddiasının Değerlendirilmesi

Bir pazarda faaliyet gösteren firmaların havuz oluşturarak ve piyasadaki rakiplerin hizmet kalitesini devre dışı bırakarak rekabet koşullarının etkisiz hale getirmeleri, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yasaklanan, "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım*

¹ Danıştay 13. Dairesinin 2005/916 E., 2005/3436 K. ve 08.07.2005 T ile 2005/1668 E., 2006/4329 K. ve 14.11.2006 T. Kararları.

11-48/1223-436

130 *şartlarının tespit edilmesi” ile (b) bendinde yasaklanan “Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının ve unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü” hükümleri çerçevesinde değerlendirilmektedir.*

Havuz uygulamasının 4054 sayılı Kanun kapsamında yasaklanabilmesinin koşulu bu uygulamanın rakipler arasında pazar yahut müşteri paylaşımına yol açmasıdır. Önaraştırma kapsamında elde edilen delillere ve öne sürülen iddialara bakıldığında, rakipler arasında müşteri ya da pazar paylaşımına ilişkin somut belge elde edilememiştir.

140 Öte yandan, dosya mevcudu bilgilere göre, müşteriler dilediği harita mühendisiyle birlikte çalışabilmekte, mühendisler ise mevzuat uyarınca tahsil etmek durumunda olduğu asgari ücreti müşteriden talep etmektedir. Dolayısıyla, elde edilen verilerden, projelerin mühendisler arasında dengeli dağılımına yol açacak ve pazar yahut müşteri paylaşımı sonucunu doğuracak nitelikte bir sıra sisteminin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra, iddiaya konu olan havuz sistemi hakkında başvuru sahibinin iddiasını destekler nitelikte somut bir delil elde edilememiştir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.